

Statens Understøttelse af Drainingen i Belgien, England og Frankrig, og Forslag til Overførelse deraf paa vore Forhold.

Foredrag holdt i det Kgl. Landhuusholdningselskab d. 20de Marts 1861 af
polyteknisk Kandidat Carl Ring.

Da jeg for henved to Aar siden med rundbaandet Understøttelse fra forskjellige Sider forlod Danmark for at besøge Europas første Lande, antog jeg, at disses Fortrin i næsten enhver Retning vilde være let at iagttage. Jo længere man imidlertid kommer frem, desto mere fremtræder Fædrelandets egne Goder, desto bedre seer man, at vi i Almindelighed ere sjældent lærvillige, saa at det endogsaa maa regnes til Sjældhederne, naar noget Nytt af Betydning, som der er opkommet, ikke kort efter prøves hos os. Der er dog een Retning, hvori det synes mig, at der her kun har vilst sig lidet Tendents til at følge det mægtige Exempel, som andre Lande have givet os, og dette har undret mig saa meget mere, som det er et, der i høieste Grad vedrører vort Hovederhverv, Agerbruget, og som er altfor fremtrædende til at kunne have undgaaet den almindelige Opmærksomhed. Jeg mener hermed de overordentlige Anstrængelser, som forskjellige Lande have gjort for at fremme den almindelige Anvendelse af forskjellige Jordforbedringer og navnlig Drainingen. Det er derfor med Føie, at man kan være uvis, om der her

ingen Trang er for Noget i lignende Retning, eller om man kun ønsker først at see hvorvidt de Andres Anstrængelser frones med det forønskede Held; thi at selve Drainingen er ligesaa heldbringende for os som for dem i Almindelighed vil neppe Noget vove at benægte, efter at den her alt er saa udbredt. Det vil vist være aldeles overflødig at henvende Opmærksomheden paa de store Fordele, som vindes derved, ligesaa lidt som jeg finder Dieblisset beleiligt til at berøre de seneste Forbedringer, tjenende til at sikke et heldigt og vedvarende Resultat, hvorom jeg maaskee engang senere skal tillade mig at give nogle Oplysninger. Som Støtte for denne Operation skal jeg her kun gjenkalde i Erindringen, at directe Forsøg have ved sure Jorders Draining paa viist en Temperaturforhøielse af 4° C., og at dette har meget at betyde for at fremme Vegetationen vil let forståes, naar det erindres, at Forskjellen paa Middelvarmen ved Hamborg og Venedig kun er 5° C. Med Hensyn til den pecuniaire Side kan jeg heller ikke undlade at erindre om, at Erfaringen noksom har godtgjort, at Renten, som den anvendte Kapital indbringer, ligger mellem 10 og 30%, ja at, naar Anlægget skeer med Indsigt og velforstaaet Oekonomie, Indtægten da hyppigere er over 30 end under 10%; Operationen hører aabenbart til vor Tids meest renterende Foretagender, og paa Grund af hvor let det er at kjende de Jorder, som fornemmelig trænge til Draining, er Usikkerheden forsvindende. Handledes der om en enkelt Entreprise, der stillede Deeltagerne saa gode Udfigter, saa vilde Kapitalen utvivlsomt hurtigt kaste sig derover; men her er det Særegne, at det er Noget, der bydes det Almindelige og ikke de Enkelte, Noget, som i høj Grad vil fremme den almindelige Velstand, og hvor ikke Fordelen kan erobres af Kapitalisterne. Derved er det netop, at Vanskeligheden ved at engagere Kapitalen opstaaer, og selv de meest forskjelligartede Regjeringer have fundet disse Forhold at ligge saa meget udenfor de almindelige, og en heldig Løsning deraf tillige saa lovende, at Sagen ikke alene fortjente deres særdeles Opmærksomhed, men endogsaa deres overordentlige

Understøttelse. Jeg har troet, at en kort Fremstilling af hvad der i saa Henseende er gjort i Belgien, England og Frankrig ikke vilde være uvelkommen, ligesom at man ogsaa med Taalmodighed og lidt Overbærelse vilde høre, hvad der umiddelbart har paastrængt sig min Tanke med Hensyn til en Overførelse paa vore Forhold.

Hvad Belgien angaaer, er Spørgsmaalet forholdsviis let at behandle. Det er som bekjendt et meget tætbeholdt og vel dyrket Land med en velstaaende Middelflasse, saa at Landbrugerne i Almindelighed selv have Evne til at gjøre Udlæget for Drainingen paa deres ofte indstrænkede Areal. Regjeringen har derfor ikke fundet sig foranlediget til at gjøre meget Andet end sørge for, at hvad der blev udført skete godt og med tilbørligt Skjøn. Begyndelsen gjordes i Sommeren 1849, idet Regjeringen dette Aar udsendte en Ingenieur til England for der at undersøge den meest fuldkomne Fremgangsmaade. Efter Hjemkomsten stillede han til Disposition for de Jordbrugere, som vilde benytte ham for at lede deres Arbeider. Paa jamme Tid lod den udgive en Haandbog for Draining, lod forfærdige gode Redskaber efter engelsk Mønster, uddeelte frit flere Rør-Maskiner til forskjellige Teglværker paa den Betingelse, at Rørene skulde sælges til moderate, fastsatte Priser, ja, næste Aar gav den Rørene selv til Forskjellige rundt om i Landet, men dog kun de nødvendige til henved en Tønde Land. Ved Enden af Aaret 1852 var saaledes gjort 62 Forsøg, fordeelte paa 49 Districter, og disse have bidraget overordentligt til Drainingens Udbredelse saavel hos de større som de mindre Grundeiere. At der samtidig ad Lovens Vej blev sørget for Ret til uhindret Udløb for Drainene, behøver neppe at nævnes.

Efterat de første Vanskeligheder derved vare overvundne, gaaer det nu sin naturlige, raske fremadskridende Gang, og Vægespørgsmaalet har her en forholdsviis underordnet Betydning paa Grund af en velstaaende Middelflasse, et lille Areal og en intensiv Driftsmaade. Regjeringen lader sig det dog stedse være magtpaaliggende, at Arbeidet skeer godt, og

for at fremme dette sørger den for, at de, som ville draine, kunne faae fortrinlige Planer over Arbeidet og et paalideligt Opsyn ved Udførelsen ligesaa billigt eller billigere end middelmaadige Planer og Opsynsmænd. Den har nemlig i sin Tjeneste 3 Ingeniurer og 3 Opsynsmænd, som stilles til Disposition for dem, som ønske det. De lønnes hovedsageligen af Staten, idet Jordbrugeren kun betaler Reisen og omtrent Halvdelen af de daglige Diæter; Planerne koste Eierne saaledes kun henved 5 Mk. for hver Tonde Land, og det Hele er stillet paa den Maade, at Regjeringens Ingenieur og Opsynsmænd ikke alene søges for deres anerkjendte Dygtighed, men ogsaa af Hensyn til Priisbillighed.

Takket være disse Forholdsregler staaer nu Belgien meget høit med Hensyn til den omhyggelige Udførelse; tillige er der derved bleven et godt Sammenhold mellem dets Ingeniurer, som er særdeles fordeelagtigt i en Retning som denne, hvor Videnskaben endnu langtfra kan siges at være gammel, og hvor hvert Land helst maa støtte sig paa sine egne Erfaringer.

De Midler, som man i England har anvendt for at lette Anvendelsen af Drainingen, ere aldeles enestaaende og saa stridende mod det Almindelige, at man i dette Punkt slet ikke kan gjenkjende dette Land. Det er bekjendt, at næsten Alt hvad man der seer af Stort og Intelligent, saasom Jernbaner, Telegrapher, Kanaler, Broer og Havneanlæg, er aldeles private Foretagender og skee ved private Midler — alene ved een Leilighed finder man en mægtig Undtagelse, og det er ved Drainingen, alene der har Regjeringen troet at burde gaae udenfor dens ellers ufravigelige Regel, den at overlade alle Foretagender til den private Speculation; alene der har den fundet, at Statens Interesse var for talende og Betsignelsen, som derved kunde bringes Landet, for stor til at den udelukkende burde stole paa dens Underjaatters foretagelsestrige Aand. Den overordentlige Pengehjælp, som den engelske Regjering til forskjellige Tider har tilstaaet de private Grundeiere er altfor bekjendt til, at den neppe engang behøver at nævnes, thi det vakte Sensation i hele den civiliserede

Verden, da Robert Peel i 1846 satte Hovedloven igjennem, hvorved 18 Millioner Rdlr. stillede sig til Disposition for England og Skotland samt 9 Mill. for Irland, og hvorved man i det Almindeliges Interessee saa aldeles brod med gamle Fordomme. Velsignelsen viste sig ogsaa snart saa rig, at man atter i 1850 ikke tog i Betænkning at søie et lignende Beløb til, og man har i det Hele udlaant over 60 Mill. Rdlr. i ovennævnte Tiemed. Jeg er i Besiddelse af de væsentligste herhen hørende Parlamentsacter, og da det fortjener særdeles Opmærksomhed, paa hvilke Betingelser disse Summer bleve udlaante, vil jeg give Hovedindholdet deraf.

Renten var for det Første sat meget lavt, nemlig til 3½ pCt.; Amortisationen, som var bestemt til 22 Aar, søier 3 pCt. til, saa at altjaa Rente og Amortisationen tilsammen give 6½ at betale aarligt for hvert 100 man laaner. Dernæst er Tanken omtrent følgende: Da Pengene udlaanes til et Foretagende, som giver meget høie Procent, ja høiere end der forlanges med Amortisationen iberegnet, saa ville de Prioritetslaan, som i Forveien staae i Grunden, derved ei alene ikke forringes i Værdi, men endogsaa vinde mere Fæstthed, selv naar dette Laan gaaer forud for alle Andre. Der kan med Billighed forlanges en absolut Sikkerhed, og dette Laan, eller rettere denne Rente og Amortisation, gaaer derfor umiddelbart efter de fgl. Skatter og Tienden, og inddrives ved de samme Mænd og paa samme Maade som disse. For at imidlertid de øvrige Creditorer kunne indvillige heri og indrømme deres Debitorer Tilladelse til at laane paa denne Betingelse, maa Regjeringen vaage strængt over, at et saadant Laan kun tilstaaes der, hvor et rigeligt Overskud af Foretagendet er sikkert, og fremfor alt at Pengene ikke anvendes paa anden Maade end af den bestemt. Loven siger, at de Tordeiere, som ønske Laan af Regjeringen, skulle indsende Ansøgning derom og ledsage denne med de nødvendige Planer og Beskrivelse af vedkommende Jord, om Maaden, hvorpaa man agter at udføre Drainingen, om Udgifterne og den Forøgelse af Indtægten, som man troer at

funne opnaae derved. Regjeringen udsender derefter en betroet Mand for personligt at undersøge Alt og derefter indgive sin Beretning. Lyder denne gunstigt, kan udstedes Tilsagn om, at Pengene kunne erholdes, naar Arbeidet eller en vis Deel deraf er tilfredsstillende udført, men dog skal, før dette Tilsagn gives, i 2 Uger gennem visse Aviser bekendtgjøres, at Bedkommende har ansøgt om Laan, og derefter skulle atter 2 Maanedes forløbe, i hvilken Tid Creditorerne kunne gjøre Indsigelser. Indkomne Saadanne, da gives Tilsagnet ikke, før disse ere tagne tilbage, eller Loven har annulleret dem.

I det Tilfælde altjaa at Tilsagn om Laanets Bevilligelse kan udstedes, skeer dette, og Eieren kan da skride til Udførelsen, men da han først faaer Pengene, efter at Arbeidet er fuldendt, maa han see sig om efter en foreløbig Hjælp andetsteds og maaskee transportere det af Regjeringen modtagne Beviis over til en Anden, som i Mellemtiden kan forsyne ham med de nødvendige Midler. Under Udførelsen besigtiger Regjeringens Betroede jevnligt Arbeidet, og efter Fuldendelsen indgiver han sin Rapport, om hvorvidt det er tilfredsstillende udført. Herefter bliver Eiendommen bebyrdet med Gjelden, og Eieren eller den, til hvem det foreløbige Beviis er pantsat, kan høre Pengene hos Staten.

Naar Renten af Laanet ikke bliver betalt i rette Tid, da holder Regjeringen sig udelukkende til Brugeren af Jorden og holder sig skadesløs ved de frembragte Producter eller ved de Maskiner og Redskaber, som forefindes. Kapitalen selv forfalder ikke til Udbetaling, men det er en Gjæld, som, i den Tid Amortisationen varer, klæber ved den Jord, som har havt Gavn af den. Den lægger ingen Hindring i Veien for at sælge en vis Deel eller det Hele, kun følger ufravigeligt Gjelden med i samme Forhold som Arealet eller Værdien af hvert af Stykkerne. Forøvrigt er naturligviis en hurtigere Afbetaling, end den af Regjeringen fastsatte, tilladelig, og ofte har den endogsaa været tilendebragt i 8 Aar; saalænge den varer, er Brugeren forpligtet til at vedligeholde Udlobene i tilfreds-

stillende Orden, hvorfor Inspection i dette Viemed af og til finder Sted.

Jøvrigt nyde disse Laan Begunstigelse i enhver Retning, saasom Fritagelse for Stempelkat og deslige; Fideicommissær ansees berettigede til at optage saadanne.

I Begyndelsen gjaldt denne Lov alene for Drainingen selv, men blev kort efter udvidet til ogsaa at omfatte en Deel af de aabne Vandløb, hvori Drainene udmundede, ligesom ogsaa til Indhegning og Oprydning af gammelt Skovland, som man vilde draine og forandre til Agerjord. Endelig blev den for Irlands Bedkommende ogsaa udvidet til at indbefatte Bygning af Huse, hørende til og nødvendige for Landbruget.

Man indseer let, at Regjeringen ligesaa lidt som Sagen selv paa nogen Maade kunde være tjent med, at disse Laan fulgte den almindelige Regel og først komme efter alle tidligere i Eiendommen indestaaende Fordringer. I slikt Tilfælde skulde man nemlig ikke alene undersøge, om Foretagendet i og for sig var rentabelt for Jorden, hvilket nu alene er og bør være det Opmærksomheden henvendes paa, men man maatte da gaae til en ofte langt vidtløftigere Undersøgelse af, hvorvidt Eiendommen gav tilstrækkelig Sikkerhed for de sidste deri staaende Fordringer, og derefter vilde man ofte komme til det Resultat, at mange af de heldigste Arbejder maatte opgives. Drainingen for Penge, der paa denne Maade paabyrdes Eiendommen, skal kun foretages paa Jord, hvor et rigeligt Oversflud er sikkert, og i dette Tilfælde er man i sin fuldkomne Ret til at sige, at den Gjæld, Eiendommen paadrager sig ved disse Laan, vil styrke alle andre Fordringer, idetmindste hvis Arbeidet lykkes efter Forventning; men hvorliden denne Risiko i Virkeligheden er, sees netop bedst af den umaadelige Fremgang, som disse Laan have havt, thi Hovedsummerne ere forlængst optagne, og man har kun det at udlaane paany, som aartligt indkommer ved Amortisationen. Dette strækker dog langt fra til for at tilfredsstille Begjæret, og senere er derfor den private Virksomhed traadt kraftigt tilhjælp.

Den private Hjælp skeer gjennem de forskjellige Drainings-Compagnier, af hvilke der for Storbritanniens Vedkommende eksisterer fire. Til Begyndelsen af forrige Aar havde de efter Opgivelse af The Inclosure Commission tilsammen udført Arbejder til et Beløb af omtrent 10 Millioner Rdlr., nemlig:

Land Improvement Company	6,012,000 Rdl.
General Land Drainage Comp	3,402,000 —
Scottish Drainage & Improvement Comp. .	117,000 —
West of England Comp.	684,000 —

De ere naturligviis alle autoriserede af Parlamentet og forøvrigt temmeligt analoge, saa at, naar man kjender eet af dem, kjender man ogsaa i Hovedsagen de øvrige; her vil jeg nærmere beskrive The General Land Drainage Comp., med hvilket jeg har havt nærmere Forbindelse, og med hvis Parla-mentsact jeg tillige er forsynet.

Det udlaaner kun med Forbigaaelse af alle andre Prioriteter; Tilbagebetaling skeer ved Amortisation, og Laanene ere uopfige- lige. Planer over Arbeidet og dettes Udførelse controleres og approberes af Regjeringen; til Creditorernes Efterretning finder Befjendtgjørelse Sted, og er altsaa i disse Henseender ganske analogt med, hvad vi have seet gjaldt for Regjeringslaanene. Compagniet har imidlertid en meget større Omkreds for sin Virksomhed, og det letter i enhver Henseende Jordeieren Ud- førelsen af de forønskede Forbedringer, men er, hvad Renten angaaer, dyrere. De Forbedringer, som det maa udføre, og hvorfor Eiendommen maa bebyrdes, ere:

1. Alle Udtørningsarbejder, ikke alene ved Draining, men ogsaa ved aabne Grøfter; Engoverriisling og Inddæm- ningsarbejder.

2. Udførelse af alle Slags Bygninger, hørende til Ager- bruget.

3. Anlæg af Beie.

4. Rydning af gammelt Skovland og Udførelse af alt Arbeide, tjenende til en permanent Forbedring af Jorden.

For at gjøre sin Anvendelse saa almindelig som muligt, er dets Virksomhed desuden firdobbel.

Saaledes kan en Eier anvende sin egen Ingenieur og sine egne Penge til Arbeidets Udførelse; Compagniet forpligter sig da til at betale ham sine Penge tilbage, naar Arbeidet er bifaldet og antaget af Regjeringens Befuldmægtigede, samt Eiendommen bebyrdet med Udlaget. I dette Tilfælde optræder Compagniet kun som ellers Regjeringen, idet det hjælper med hvad vi ville kalde det endelige Laan. Derfor forlanger det en Godtgjørelse af $5\frac{1}{2}$ pCt., som vel at mærke ikke er Rente eller Amortisation, hvilke vi senere skulle omtale, men det vil sige, at Eieren kun modtager $94\frac{1}{2}$ Rdlr. af hvert 100, hvormed hans Eiendom bebyrdes. En Eier, som tidligere har faaet Regjeringslaan for at draine en Deel af sin Eiendom, kan paa denne Maade erholde de nødvendige Midler til at udføre det Hele, samt til at udføre andre Forbedringer end dem, som Regjeringslaanene kunne anvendes til.

En anden Klasse af dets Virksomhed er, at det paatager sig Udfærdigelsen af de nødvendige Planer og Specificationer, udfører Arbeidet under Ledelse af dets egen Ingenieur og giver saavel det foreløbige som det endelige Laan. I dette Tilfælde tager Compagniet for sit eget Vedkommende og hvad Draining angaaer 7 s 6 d pr. acre, og for dets Ingenieur 4 s pr. acre, heri indbefattet Reiseomkostningerne, naar Arealen er 100 acre eller derover; ved alle andre Forbedringer $7\frac{1}{2}$ pCt. for Compagniet og 5 pCt. for dets Ingenieur. Tilsammen bliver det altsaa i sidste Tilfælde $12\frac{1}{2}$ pCt. og for Draining omtrent 11 pCt. Holde vi os til det sidste Tal: 11 pCt., saa vil det sige, at af hvert 100 Rdlr., hvormed Eiendommen med Tiden bliver bebyrdet, har Compagniet taget de 11 Rdlr. for sin Tjeneste.

En tredje Klasse af Forretninger er den, hvor Compagniet paatager sig Udførelsen og gjør det foreløbige Udlæg. Derved kan altsaa en Landeier, som har faaet Tilsagn om Regjeringslaan, benytte Compagniet indtil det Dieblif, da han virkelig

erholder Laanet. Derfor betinger det sig omtrent 9 Rdlr. af hvert 100, som laanæs.

Endelig er den fjerde Klasse af Forretninger den, hvor Compagniet forfatter Planer og Specificationer i Overensstemmelse med Regjeringens Fordringer, lader Eieren selv udføre dem ved sin egen Ingenieur og for sine egne Penge, men betaler ham det Udlagte tilbage, naar Arbeidet er fuldført. Derfor forlanger det $7\frac{1}{2}$ Rdlr. af hvert 100.

Med Hensyn til Rente og Amortisationstid, saa er den første lidt forskjellig efter Summens Størrelse, og den sidste efter Arbeidernes Natur. Tiden, i hvilken Amortisation skal finde Sted, kan for Bygningers Vedkommende ikke udstrækkes over 31 Aar, men for alle andre Foretagender indtil 50 Aar. Den egentlige Rente varierer mellem $4\frac{1}{2}$ og 5 pCt., idet den er desto mindre jo større Summen er. Med Amortisationen bliver for Summer fra 4500 Rdlr. til 9000 Rdlr.,

den aarl. Betal.	$7\frac{1}{2}$ %	naar Amortis. skeer i 25 Aar	} Renten udgjør de 5 %
omtr.	$6\frac{1}{2}$ " "	do. " 31 —	
"	$5\frac{1}{2}$ " "	do. " 50 —	

For Summer fra 9000 Rdlr. til 18,000 Rdlr. bliver			
den aarl. Betal.	$6\frac{3}{4}$ %	naar Amortis. skeer i 25 Aar	} Renten udgjør de $4\frac{3}{4}$ %
omtr.	$6\frac{1}{8}$ " "	do. " 31 —	
"	$5\frac{1}{4}$ " "	do. " 50 —	

For Summer fra 18000 Rdlr. til 90000 Rdlr. bliver endelig

den aarl. Betal.	$6\frac{3}{8}$ %	naar Amortis. skeer i 25 Aar	} Renten udgjør de $4\frac{1}{8}$ %
omtr.	6 " "	do. " 31 —	
"	5 " "	do. " 50 —	

Efter denne Fremstilling, og naar man seer hen til, at Compagniet har udført Arbeidet for 3,400,000 Rdlr., samt at det hvert Aar udfører flere og flere, saa skulde man synes, at det maatte have en ubegrændset Kapital til sin Disposition. Dette er imidlertid langtfra Tilfældet, idet det alene virker med 350,000 Rdlr. For at lette Forklaringen er der tidligere talt, som om Compagniet virkelig gav det endelige Laan, for

hvilket de ovennævnte aarlige Betalinger ere Rente og Amortisation, men dette er ikke Tilfældet, og dets Kapital benyttes kun til Udførelsen af Arbeidet; er dette fuldendt, Eiendommen derpaa bebyrdet, og Compagniet har modtaget Obligationen, saa henvender det sig til et Assurancecompagnie eller en Sparekasse og sælger den der. Ved denne Handel tjener det aldeles ikke; for den samme Priis, som det modtager Pengene, til den samme overlader det Jordeierne dem, og Compagniet er altsaa til Slutningen kun et Mellemled mellem Grundeierne og de Institutioner, som have Penge at udlaane. De ovennævnte Renter ere derfor ikke ufravigelige; Compagniet garanterer, at de ikke skulle blive større, men kunne Pengene erholdes billigere, da kommer det alene Laantagerne tilgode. Man vil maaskee indvende, at saa kunne jo Grundeierne selv henvende sig til Assurancecompagnierne eller Sparekasserne, og det er ganske rigtigt, men de benytte helst Compagniet dertil, thi dette veed i Almindelighed bedst, hvor Penge ere at faae billigst, ihvorvel de dog saagodtjorn aldrig erholdes under $4\frac{1}{2}$ pCt. Compagniet har alene sin Indtægt af de først omtalte pCt., og som i det Tilfælde, at det havde den hele Uleilighed, vilde, saaledes som oven angivet, for Drainingsarbejder beløbe sig til i Gjennemsnit 11 Rdlr. af hvert 100 og for andre Arbejder til $12\frac{1}{2}$ af 100. Jovrigt forpligter Compagniet sig til at udføre Alt saa billigt som muligt, saaledes f. Ex. selv brænde Kør og Steen, hvor Localiteterne tillade det, og i enhver Henseende at see paa Eieren's Fordeel.

Som Resumee ville vi korteligen betragte de to Hovedtilfælde, hvor en Jordeier har erholdt Regjeringslaan, og som Følge deraf kun benytter Compagniet til at udføre Arbejde og gjøre det foreløbige Udlæg; samt det, hvor Alt overlades til Compagniet. Vi ville undersøge, til hvilken Priis da Eieren har de Penge, hvorfors det practiske Arbejde, som kommer Jorden tilgode, udføres.

I Tilfælde af Regjeringslaan er Renten $3\frac{1}{2}$ pCt., Amortisationen i 22 Aar er 3 pCt., saa Eieren i dette Tidrum i

det Hele svarer $6\frac{1}{2}$ pCt.; da imidlertid Compagniet for sit Arbejde, der ikke kan henregnes til ovennævnte Kategorie, tager 9 Rdlr. af hvert 100, svares i Virkeligheden $3\frac{1}{2}$ Rdlr. af 91 Rdlr. d. e. 3,84 pCt., og med Amortisationen bliver det 6,84 pCt. i 22 Aar.

Skal Compagniet tillige skaffe Penge ad privat Bei, altsaa overtage det Hele, og antage vi, at det er et Drainingsarbejde for en Sum af 9—18,000 Rdlr., da bliver Renten alene $4\frac{1}{2}$ pCt.; af hvert 100 tager Compagniet i dette Tilfælde omtrent 11 Rdlr. og $4\frac{1}{2}$ Rdlr. af 100 Rdlr. \div 11 Rdlr. = 89 Rdlr. er i Virkeligheden at svare 5,2 pCt. Hertil kommer endnu Amortisationen, som kan udvides til 50 Aar, og da kun søier $\frac{1}{2}$ pCt. til, saa at der i det Hele svares 5,7 pCt.

Hvis derfor Brugeren af Jorden skal svare Rente og Amortisation for den Tid han er Leier, saa see vi, at for ham er Regjeringslaanene dyrere end de private. At Regjeringen indskrænker Amortisationen af sine Udlaan til 22 Aar kan vel i Begyndelsen have havt sin Grund deri, at man tvivlede om, at de nedlagte Drains Virkningsperiode vilde være længere, men at man nu støttet paa de indvundne Erfaringer og senere Forbedringer har bortkastet denne Tvivl, sees tilfulde deraf, at en 50aarig Amortisation er tilstaaet for Laan, der ere erholdte ad privat Bei.

Det blev tidligere antydet at Risicoen ved Drainingen ikke falder paa de Creditorer, som have sat deres Penge i dette Foretagende, men paa de andre, som for denne Første-Creditor have maattet vige et Skridt tilbage i deres Fordring. Formedelt Letheden i at kjende de Jorder, som trænge stærkt til denne Forbedring, og som vilde give et godt Revenu, er det Tilfælde maaskee heller aldrig indtraadt, at disse Ansvarhavende i Virkeligheden have lidt noget Tab derved, og at Loven er practisk sees deraf, at der i 1854 kunde indgives den Beretning til det franske Senat, at de engelske Regjeringslaan paa over 60,000,000 Rdlr. kun havde givet Anledning

til 1 Proces og 6 Afgjørelser ved Boldgiftsmænd, samt at der kun havde været 4 Exempler paa, at Rente og Amortisation maatte inddrives ad Rettens Bei; men man maa dog tilstaae Muligheden af, at Drainingen som ethvert andet menneskeligt Foretagende kan paa en eller anden Maade mislykkes, og at derfor det Tilfælde kan tænkes, at de tilfidesatte Creditorer lide et pecuniært Tab; de kunne vel protestere forinden Udførelsen, men ikke efter at Factum ligger for Dagen, ja selv denne Protest kan ved Dom annulleres, saa at det er udenfor al Tvivl, at der er gjort et Brud paa den strænge Ret, og at der var Fare for, at Loven vilde svække den Credit, som Landeiendommene tidligere havde nydt. Et saa farligt Experiment, om man tør bruge denne Benævnelse, maa absolut have havt sin dybe Bevæggrund, og denne findes ogsaa temmelig let. Hungersnøden i Irland, navnlig efter Kartoffelsygdommens Udbredelse, og de stærkt tiltagende Fabrikarbejderes stedse stigende Forbrug af Levnetsmidler hævede nemlig disses Priis saa betydeligt, at den almindelige Løn ikke mere kunde strække til for at tilfredsstille Livets Nødtørst. Skulde imidlertid Lønnen forøges, maatte Fabrikherrene ogsaa forhøje Prisen paa deres Varer, og andre Lande vilde da kunne optræde som farlige Concurrenter, saa at hele Englands Existentis som Fabrikland stod i Fare. Man saae sig derfor først nødsjaget til at ophæve Indførselstolden paa Korn, men derved kom det til at gaae ud over Landmanden, som paa sine stive Leerjorder ikke kunde producere saa billigt som Udlandet, og for igjen at hjælpe ham, maatte man gribe til den overordentlige Forholdsregel med Regjeringslaanene og den dermed forbundne Drainingslov. Man seer saaledes, at Die-medet her har helliget Midlet, idet det fremfor alt gjaldt om at komme hurtigt og kraftigt tilhjælp; men heraf følger ogsaa, at man i andre Lande, hvor ikke saa Meget staaer i Fare, maa betænke sig meget paa at følge det derved givne Exempel.

Frankrig har ikke i Drainingsagen saa stort et Navn som England, men dets Udvikling har i denne Retning været

roligere, saa at man bedre har kunnet tage Alles Tare i tilbørlig Betragtning, og det er meget interessant at see, hvorledes man har vidst at løse den Knude, som man i England fandt det beqvemst at overskære. I 1856 tilstodes der ogsaa der Regjeringslaan og det indtil et Beløb af 35 Millioner Rdlr.; Regjeringen vilde selv overtage Risicoen, forsaavidt Drainingen ikke svarede Regning, men Spørgsmaalet var, hvorledes dette kunde skee samtidig med, at den havde tilstrækkelig Sikkerhed der, hver Foretagendet var lykkedes. Man støttede sig paa tidligere eksisterende Love, om hvis Retfærdighed der ingen Tvivl kunde drages.

Code Napoléon Art. 2103 tilstaaer saaledes Architecter og Entrepreneurer, som have udført Arbejder eller Reparationer ved en Bygning, et Privilegium paa første Prioritet i den Tilvæxt i Værdi, som Bygningen har erholdt ved deres Arbejde. Dette Privilegium er grundet paa den retfærdige Tanke, at, idet man tilkjender Constructeuren Forretten til den Tilvæxt i Værdien, som hans Arbejde og hans Udgifter have skabt, gjør man derved ikke nogen Uret mod de tidligere Creditorer; og derved hverken miskjender deres Ret eller deres Interesse, fordi Constructeuren uden dette Privilegium ikke vilde have bygget d. e. ikke vilde have frembragt denne Tilvæxt.

Det er den samme Grundtanke, som har fremkaldt: 1. Art. 23 af Loven, 16. Septbr. 1807; samme tilstaaer dem, som foretage en Udtørring, et Privilegium paa Tilvæksten i Værdien af det udtørrede Land, for derved at holdes skadesløse for de dermed havte Udgifter. 2. Art. 20 af Loven, 21. April 1810, som ligeledes tilstaaer et Privilegium paa Bjergminer til dem, som have forsynet Gieren med de nødvendige Pengemidler til samme Miners Undersøgelse; eller til dem, som have forarbejdet Massiner eller udført Bygningsarbejder, der vare nødvendige til deres Drift.

Det er indlysende, at de samme Retfærdighedshensyn, som have fremkaldt ovennævnte Love, ogsaa ere fuldkomment gjældende for Penge, der laanes ud til Draining; at det er

strængt retfærdigt at give vedkommende Creditor Forret paa den Tilvæxt i Værdi, som er frembragt ved hans Laan, idet denne Tilvæxt ikke vilde være fremkommen, hvis han ikke havde forsynet Grundeierne med de Midler, hvorved Drainingen blev udført. Idet man tillige betænker, at ved flige Midler kun de Jorder skulle draines, der i væsentlig Grad trænge dertil, saa er det indlysende, at denne Garanti ogsaa er mere end tilstrækkelig, naar man med Nøiagtighed kan angive denne Tilvæxt i Værdi; ja den vil være tilstrækkelig selv naar Tilvæksten vurderes med saameget Maadehold, at man er vis paa ikke at være gaaet de tidligere Creditorer for nær, men snarere har ansat Forbedringen ved Drainingen for lavt.

For at kunne bestemme denne Forøgelse i Værdien, udvælges nu i Frankrig Synsmænd, som skulle bedømme den naturlige Tilstand af vedkommende Terrain med Hensyn til de projecterede Drainingsarbejder, det vil sige de Misligheder, som hidrøre fra den Suurhed, som Drainingen har til Hensigt at formindske; og det tagne Syn søres til Protocollen. Der var dernæst Spørgsmaal, om der ikke ogsaa skulde tages Syn umiddelbart efter Arbeidets Udførelse, men man fandt, at dette uden Nødvendighed vilde søge Omkostningerne, thi da de tidligere Creditorer heller ikke kunne staae Risicoen ved Vedligeholdelsen, saa maatte i det Tilfælde, at Eiendommen paa Grund af Fallit kom tilsalgs, dog til den Tid igjen tages Syn for da at overbevise sig om den virkelige Tilstand, og bedømme, hvorvidt de ved første Syn angivne Misligheder hidrørende fra Suurhed virkelig vare hævede. Til den Tid skeer tillige en Underjøgelse af Jordens Pris i Handel og Vandel, saaledes som den er i det Dieblik og i den Egn, en Underjøgelse af hvor meget den drainede Jords Salgsværdi nu er større, end det vilde have været Tilfældet, hvis Laanet til Drainingen ikke havde fundet Sted. Med andre Ord, ved Sammenligning af den gamle Tilstand med den virkelige skal Dommeren have at bestemme den Tilvæxt i Værdi, som Jorden erholdt, og det paa den Tid Realisationen

finder Sted. Paa denne Tilvægt har Drainingscreditoren Forret, og er den ikke tilstrækkelig til at dække hans Tilgodehavende, lider han alene Tabet.

Følgende er derfor i Korthed det System, ved hvilket den franske Regjering er standset med den Overbeviisning, at det giver den forønskede Sikkerhed og tilbørlig varetager Alles Ret: At give til Drainingscreditoren som Sikkerhed for hans Laan et Privilegium paa de drainede Jorder, hvilket følger umiddelbart efter de offentlige Contributioner, men som dog er underordnet enhver tidligere Creditors Ret paa den Maade, at i det Dieblit Realisation af en Eiendom finder Sted, og der bliver Spørgsmaal om Fordelingen af det indkomne Salgsbeløb, at da til den Tid bliver at bestemme den „Mere-Værdi“, det „Plus“, over hvilket Privilegiet er tilstaaet, og det saaledes, at Drainingscreditorens Tilgodehavende bliver at reducere til den „Mere-Værdi“, som da er forhaanden.

Bliver Rente og Amortisation ikke indbetalte, da har Drainingscreditoren Ret til at holde sig skadesløs ved hele Indtægten af det drainede Areal, dog kun forsaavidt at han paa den Maade alene har Lov til at inddrive den allerede forfaldne og den løbende Rente og Amortisation. Man indsaae fuldkommen vel, at det vilde have været mere stemmende med Lovens Aand, hvis man kun havde givet ham Ret til den aarlige Indtægt, som hidrorte fra Jordens „Mere-Værdi“, men af forskjellige Grunde indlod man sig ikke derpaa: 1. Omkostningerne ved at bestemme Forogelsen i Indtægt vilde være for store i Forhold til den Sum, hvormed der kunde være Tale. 2. De tidligere Creditorer havde ikke laant deres Kapital paa Eiendommens aarlige Indtægt, men paa dens Grundværdi. 3. Endelig talte Billighedshensyn derfor paa Grund af Drainingscreditorens Uegennyttighed, idet han aldrig vinder noget Extra af den Overflodighed, som hans Penge maafløe har skabt, men høist saarer sin paa billige Renter udsaaente Kapital tilbage, og det uagtet han selv staaer Risicoen,

hvis der er Tab forbunden dermed. — Gevinsten erholder Eieren og de Creditorer, hvis Fordring er usikker, hvilke sidste netop paa Grund af denne Usikkerhed, som en vellykket Draining formindsker, altid erholde høiere Procent, end de ordinaire.

Privilegiet paa Afgrøden forbigaaes alene af deres Fordring, som havde tilgode for Udsæden, thi hvis denne Sum ikke var laant, vilde Gjenstanden for Privilegiet, Afgrøden, ikke eksistere.

Staten tilstaaer ovennævnte Privilegier til Enhver, som vil ublaane til Draining, og for paa den meest flaaende Maade at vise, at man kan have Tillid til den Garanti, som Loven giver, indrømmede den selv ovennævnte betydelige Udlaan af Statskassen paa over 35 Millioner Rdlr. — Man bestemte Renten til 4 pCt., Amortisationen til 2½ pCt., og hele Laanet vilde paa den Maade være tilbagebetalt i Løbet af 25 Aar.

Bil man anstille en Sammenligning mellem Danmark og de tre her omhandlede Lande, Belgien, England og Frankrig, da er det aabenbart, at vi i høiere Grad ere henviste til Agerbruget som Erhvervskilde. Deres Maal er saavidt muligt at stræbe derhen, at de selv i ugunstige Aar kunne brødføde dem selv; vort er ved Udførsel af Landmandens Producter at erhverve os andre af Livets Fornødenheder, men derved ere vi ogsaa tvungne til at maatte producere billigere end de andre. Da Landet selv forsyner os med Livets første Fornødenheder, og da vore Jorder almindelig ere billigere at behandle, er det indlysende, at vi under almindelige Forhold ogsaa heldig kunne opfylde denne Fordring. Hidtil har imidlertid Forholdet i det Store stillet sig temmelig eens for Landmanden, hvad enten Hosten har været rigelig eller knap, idet Priserne omtrent have staaet i omvendt Forhold til Udbyttet; i ethvert Fald har det stillet sig mere eens end Tilfældet vilde blive, hvis de andre større Lande ved deres Kraftanstrengelser ile os forud med Hensyn til de Forbedringer, der formindsker det

ugunstige Beirligs skadelige Indflydelse, og det vilde blive saa meget mere føleligt, som man senere vilde see sig tvungen til at gjøre de dertil nødvendige Udlæg under de ugunstigere Forhold. At disse Kraftansrængelser have fremmet deres Hensigt overordentligt, vil Ingen kunne nægte, men dog ville maastee Mange være af den Formening, at den oven antydede Frygt var imaginair og som Støtte derfor anføre, at jaavel Drainingen som andre Forbedringer have al ønskelig Fremgang hos os. Danmarks stedse stigende Udførsel vidner i Sandhed meget fordeelagtigt om Fremgang; vi maae stjanke et stort Antal af vore Agerdyrkere vor sulde Anerkjendelse af, at de i enhver Henseende ere fulgte med Tiden, men man maa dog samtidig spørge, om det ikke hovedsagelig er dem, som havde Kapital, eller for hvem det har været forholdviis let at skaffe sig den — dette er jo ganske naturligt; efterhaanden som denne let tilgængelige Kapital bliver engageret, vil Trangen træde tydeligere frem. Nu sørges ivrigt og meget heldigt for, at Landmanden i Almindelighed kommer i Besiddelse af de nødvendige Kundskaber, at han vækkes til levende Anerkjendelse af, hvad der bør gjøres; men er der da ikke tillige tilstrækkelig Opfordring til at tænke paa at lette ham Udgangen til Midlerne, hvorved Forbedringerne skulle udføres? — Vi mangle her de nødvendige Data for at kunne angive, i hvad Forhold det allerede drainede Areal staaer til det, som med Fordeel kan draines, men man vil dog faae en svag Idee om, hvad der endnu er tilbage at gjøre i denne Retning, ved at betragte Forholdet i England, hvor det dog er rimeligt at antage, at man er kommen videst, da man der er begyndt først og desuden har gjort alt Muligt for at fremstynde Sagen. Ved en vidtløftig Underjøgelse har man der fundet, at omtrent Halvdelen af det dyrkede eller dyrkelige Land bør draines, og at man til Begyndelsen af forrige Aar har ialt kun overkommet $\frac{1}{2}$, saa at altsaa endnu $\frac{1}{2}$ staaer tilbage at udføre, hvilket forøvrigt næsten udelukkende maa skee ved private Penge. Man skulde synes, at et slikt Re-

sultat næsten maatte være til at fortvivle over selv i England, men man trøster sig der med, at da det 3dobbelte, af hvad der er nødvendigt til disse $\frac{2}{7}$, er i de sidste 30 Aar tilveiebragt, og det gjennem samme Kilde, for at anlægge Jernbaner, der i Gjennemsnit neppe give $3\frac{1}{2}$ pCt., saa maa dette forholdsviis lettere kunne udføres, nu da Veien for de private Midler er bleven saa godt banet. Paa den anden Side synes det ogsaa at fremgaae heraf, at de Forholdsregler, man har taget, ikke ere for kraftige i Forhold til den Opgave, man har at løse; men at dog de Summer, hvormed en Regjering kan forstrække til et saa udbredt Foretagende, ere aldeles forsvindende i Sammenligning med, hvad der fordres ad privat Bei.

Kommer man ved Ovenstaaende endvidere til den Slutning, at det ogsaa for vort Bedkommende kunde være ønskeligt om Noget kunde gøres, saa have vi i de ovennævnte Landes forskjellige Fremgangsmaade Exempler, som kunne være os meget nyttige. Som man seer, kan Understøttelsen skee paa to Maader, enten som i Belgien ved alene at byde Landmanden dygtige og dog billige Teknikere, eller som i England-Frankrig ved tillige at understøtte ham ad pecuniær Bei. Er det Første tilstrækkeligt, da kan neppe gøres noget bedre end hovedsageligen at tage Belgien som Mønster; men Meget taler for, at dette ikke er nok, thi vi have saa at sige ingen af de Betingelser, som der gjøre den pecuniære Hjælp overflødig — fornemmelig ikke et lille Areal i Forening med en særdeles intensiv Driiftsmaade samt en overflødig Arbeidskraft — og naar jeg foranlediget herved i det Følgende vover forteligen at antyde de Midler, som forekomme mig at ville være ret heldige, saa er det langtfra i den Mening, at der ikke kunde være Meget, som Mænd, der ere noiere bekendte med Detaillen af vore Forhold, skulle kunne forandre til det Bedre, men jeg har tænkt, at for dem, der vilde beskæftige sig med Spørgsmaalet, kunde det være godt at have et bestemt Udgangspunkt for Tanken.

Vi vilse betragte: 1. Hvad Sikkerhed der kan gives en Drainingscreditor. 2. Hvor man finder en saadan Creditor. 3. Paa hvad Maade Arbeiderne blive at udføre, og 4. Hvorledes Aaanene blive at tilbagebetale.

Saaledes som i England at gaae ud fra Drainingens Ufeilbarlighed, at tage saa at sige hele Eiendommen som Sikkerhed og derved lægge Ansvarret over paa de andre Creditorer, finder jeg vel undskyndeligt under de Forhold, hvori det befaadt sig, men ikke anbefaleligt under vor jevne Udvikling. Mig forekommer det, at Frankrig har løst dette Spørgsmaal paa en retfærdig og meget heldig Maade; efter den Deel af Loven, som behandler dette Punkt, har Drainingscreditoren kun Privilegium paa „Mere-Værdien“, og det kun naar han før Arbeidernes Paabegyndelse lader optage et lovligt Syn, som i sin Forretning har at constatere Tilstanden af Terrainet med Hensyn til de projecterede Drainingsarbejder og at afgive dettes Grændser. I det Dieblik indlader man sig aldeles ikke paa at bestemme Tilvæksten, som Drainingen sandsynligviis vil forskaffe; dette skeer kun i det Tilfælde, at Eiendommen senere maa realiseres, og denne Maade har derfor den Fordeel, at den egentlige Vanskelighed, den, virkelig at bestemme Tilvæksten, kun forekommer meget sjældent. Den synes imidlertid at have den Mangel at være for ubestemt, og at derfor ingen af Creditorerne ret veed, hvorledes han er stillet; hvorfor ikke strag sige: Den Jord er efter Nutidens Priis og efter den Tilstand, hvori den nu befinder sig, af den eller den Værdi, f. Ex. 200 Rdlr. pr. Tonde Land, og naar den er godt drainet er den f. Ex. 250 Rdlr. værd. Drainingscreditoren veed da, at saalænge Priisen holder sig, da er hans Udlaan sikret, naar Arbeidet bliver godt udført og vedligeholdt, thi han er første Prioritetsghaver i „Mere-Værdien“, som er 50 Rdlr. Falder Priisen paa Jorden til f. Ex. den halve Værdi, saa bliver Spørgsmaalet, i hvor stor Deel da Drainingscreditoren skal have første Prioritet. Det er tydeligt, at Værdien af den

frembragte Forbedring ikke falder i samme Forhold, thi man kan tænke sig, at den Tid vil komme, da man ikke længere med Fordeel kan producere paa den sure udrainede Jord, medens det endnu kan stee paa den drainede; men da man maa være omhyggelig for ikke at forurette de tidligere Prioritetshavere, saa lad os antage, det blev bestemt, at Drainingscreditoren's Sikkerhed skulde falde i samme Forhold som Jordens Værdi. I ovennævnte Exempel har han altsaa i dette Tilfælde kun Prioritet i $\frac{1}{3}$ af 125 Rdlr. d. e. 25 Rdlr., og det endda kun under den Betingelse, at Drainingen er lykkedes til Fuldkommenhed. Afstige nemlig Synsmændene ved Skiftet den Kjendelse, at Jorden vilde have været 125 Rdlr. værd, hvis Drainingen havde været complet, men at den efter den Tilstand, hvori den befinder sig, kun kan vurderes til 115 Rdlr., da have's ikke mere Sikkerhed i 25 Rdlr., men i $25 \div 10 = 15$ Rdlr. — Tage vi et andet Exempel: Jorden bedømmes at ville være 300 Rdlr. værd pr. Tonde Land, naar den var complet drainet, og i dens nuværende Stand til en Værdi af 260 Rdl.; Tilvægten er da 40 Rdlr., og Sikkerhed have's i $\frac{40}{300}$ af den drainede Jords Værdi; bliver Eiendommen senere deelt mellem Creditorerne, og den samme Jord da i fuldkommen drainet Stand anjat til 250, men i dens virkelige til 240, saa er Sikkerheden for Drainingscreditoren $\frac{40}{300} \times 250 \text{ Rdlr.} \div (250 \div 240) \text{ Rdlr.} = 23 \text{ Rdlr. } 32 \text{ f.}$, men han lider dog intet Tab, hvis Amortisationen er frede'n saa vidt frem, at disse 23 Rdlr. 32 f. ere tilstrækkelige til at dække det resterende Beløb.

I Franrig offentliggjør man ikke, saaledes som i England, naar Rogen søger om Drainingslaan, og det sidste Lands Exempel synes mig at burde følges. Har nogen af Creditorerne ikke Tillid til Synsmændene, hvilke vel forøvrigt blive at udvælge ved Stedets Dommer, saa lad ham møde ved Synsforretningen og paatale sin Ret, hvis den paa nogen Maade synes ham at lide; Drainingscreditoren bør samtidig være tilstede, og denne kan da strax erklære sig,

hvorvidt han vil vove at udføre Arbeidet for den Sikkerhed, som bydes ham. Det Gneeste, hvorfor man paa denne Maade udsætter sig, er, at et eller andet Arbeide, som ellers vilde blive udført, ikke bliver det, idet de tidligere Creditorer ikke vilde give Villigheden Gehør, men Saadant straffer sig selv, idet de da ikke faae deres Pant forbedret; blandt de sjeldne Tilfælde, at en Eiendom skal deles mellem Creditorerne, vil det endda kun være aldeles undtagelsesviis, at Drainingscreditoren behøver at gjøre Fordring paa hele sin Sikkerhed, og det Tiloversblevne vil alene falde de andre tilgode. Jeg er af den Overbeviisning, at det gode Exempel, det, at lade Synsmændene alene dømme efter deres bedste Skjøn, snart vilde blive saa almindeligt, at kun meget sjeldent nogen Banskfelijkheid vilde reise sig fra den Side.

I ingen af de ovennævnte Hovedlande bidrages til noget Reserfefond; i England ikke, fordi, hvis et saadant er fornødent, man da lader det gaae ud over de andre Creditorer; og i Frankrig ikke, fordi Regjeringen selv paatager sig de Udtællinger, som skulde tages af et saadant. Det synes dog naturligt, at de, som nyde godt af en Foranstaltning, som tjener til at forbedre deres Stilling, ligeledes bidrage til at sikke mod den Risiko, som er forbunden dermed. Er Fordelen ved et Foretagende saa problematisk, at ikke en Ubestydighed aarlig kan svares til den almindelige Sikkerhed, saa er det bedst, at Sigt forbliver ugjort, indtil Bedkommende kan udføre det ved sine egne Midler. $\frac{1}{4}$ pCt. aarligt, saalænge Amortisationen varer, maatte vist anses for tilstrækkeligt til Reserfefond, og Drainingen kom derved til at være Bærerén af sin egen Risiko.

Vi have dernæst at see os om efter en Creditor. I England, Frankrig og andre Steder er Begyndelsen skeet ved, at Regjeringen er optraadt som saadan, og da Exemplet er saa almindeligt, skulde man fristes til at troe, at det var en absolut Nødvendighed. Dog, det kan kun være en Nødvendighed, saalænge Drainingen ikke er tilstrækkeligt bekjendt

og vurderet, og netop deraf slutter jeg, at en sliq Fremgangsmaade er mindre nødvendig hos os, saameget mere som Regjeringen kan komme særdeles tilhjælp paa anden og langt billigere Maade. Desuden viser det sig, at den saa at sige sieblikkelige Hjælp, som derved erholdes, er saa godt som forsvindende i Forhold til, hvad der virkelig behøves; der er derfor særdeles Opfordring til strag at søge sin Tilflugt til den private Formue, og heri have jo desuden de engelske Drainingscompagnier nu foregaaet os med Exemplet. Antage vi imidlertid, at et saadant ligefrem blev overført paa dansk Grund, saa at man først maatte betale dette 11 Rdlr. af 100 for sine Tjenester og derefter 5 pCt. Rente til en Sparekasse (efter hvad jeg kjender til dem, tør jeg nemlig ikke regne Pengene billigere), saa $\frac{1}{2}$ pCt. i Amortisation og endelig $\frac{1}{4}$ pCt. til Reservecapital, da vilde dette beløbe sig til 6,43 pCt. af de Penge, hvoraf Jorden egentlig havde havt Gavn, og som bleve at svare i 50 Aar. I Forhold til den lange Aarrække maa dette ansees for vel dyrt for os, og heldigviis dyrere end nødvendigt. Først og fremmest maatte Compagniet tænke paa at skaffe billigere Penge, og i saa Henseende have vi her hjemme hos os selv det bedste Forbillede, nemlig i Creditsforeningerne. Disse vise, at naar der er tilstrækkelig Sikkerhed, kunne Penge almindeligt faaes til 4 $\frac{1}{4}$ pCt., thi den, som vil anlægge sin Kapital i f. Ex. den sjællandske, faaer kun 4 Rdlr. i Rente af hver 94 Rdlr., hvorfor han tjober, d. e. 4 $\frac{1}{4}$ pCt. Det blev altsaa paa den Maade en Slags Creditsforening for Draining, eller, efter engelsk Mønster, for Landsforbedringer overhovedet. Indtil Kapitalisterne bleve ret fortrolige dermed, kunde den maaskee trænge til nogen Støtte, og i saa Henseende kunde Regjeringen komme virksomt tilhjælp ved enten i den første Tid at opkjøbe nogle af dens Obligationer til samme Værdi som de bedre Creditsforeningers, eller maaskee bedre ved, i Analogie med hvad der skeer for at fremme Jernbanerne, indtil et vist Beløb eller i en vis Aarrække at overtage Garantien. Naar man tager i tilbørlig

Betragtning, at kun den Jord bliver drainet, i hvilken der tilstaaes en antagelig Sikkerhed, og at der desuden bidrages det Nødvendige til Reservecfond, saa indsees, at en saadan Garantie kun vil have særdeles lidt generende ved sig, men kunde Tilliden trænge til at støttes, saa var det ogsaa hvad med Billighed kunde forlanges for en Institution, der skulde tjene til at fremme Landets Hovederhverv, og naar man forresten troede, at den vilde svare til sin Hensigt. — Ved dette Middel vil Landmanden her faae Laanet rigeligt $\frac{1}{2}$ pCt. billigere, end Compagnierne kunne skaffe det i England, og det uagtet Kapitalen almindelig er dyrere her end der, saa at altjaa deres Virksomhed som Mæglere mellem Grundeierne og Sparekasser eller Assurancecompagnier heldig vil være erstattet.

De engelske Compagniers Hovedvirksomhed er den, at de ere de ledende og udførende Ingenieurer. Ogsaa dette maatte være Tilfældet her, thi da man selv staaer Risikoen for Arbeidets Soliditet og Pengenes rette Anvendelse, saa kunde man vanskeligt betro det til nogen anden eller bedre. Foreningen maatte altjaa have sine egne Ingenieurer og Arbeidsformænd, som efter min Mening helst maatte lønnes efter den belgiske Maade, da de derved kom til at staae Brugerne langt billigere. 3 Rdlr. af hvert 94 maa omtrent være tilstrækkeligt hertil, og naar derfor Obligationerne staae i 94, vil man faae practisk Arbeide; der kommer Productionen tilgode, udført til et Beløb af 91, det vil sige netop for samme Beløb som den engelske Landmand, naar han faaer et Regjeringslaan, og det uagtet det fulde Beløb bliver ham udbetalt; hans Ingenieur, Drainingscompagniet, tager nemlig i dette Tilfælde 9 Rdlr. af hvert 100 for sin Tjeneste (skal Compagniet tillige skaffe Penge, faaer han kun Arbeide for 89). 4 Rdlr. Rente af 91 er omtrent 4,4 pCt. (i England komme de $3\frac{1}{2}$ pCt. Regjeringslaan efter Reduction til 91 paa 3,84 pCt., de private efter Reduction til 89 paa 5,2 pCt.), som kun er 0,56 pCt. dyrere, end de engelske Regjeringslaan,

men 0,8 pCt. billigere end de private, som maa ansees for et meget gunstigt Resultat.

Endelig komme vi til at berøre Amortisationen, og det vil indsees, at den Tid, man bestemmer hertil, vil have en væsentlig Indflydelse paa den større eller mindre Anvendelse af Institutionen. Vi have saaledes seet, at den engelske Regjering bestemte den aarlige Amortisation til 3 pCt. for sine Laan og til $\frac{1}{2}$ pCt. for de private; med Rente udgjorde den altsaa i første Tilfælde $6\frac{1}{2}$ pCt. og i sidste kun $5\frac{1}{8}$, saa at, uagtet der virkelig kun svaredes en meget lille Rente af Regjeringslaanene, bleve dog flere Arbejder udsørlige ved de dyrere, private Penge, idet man ved at anvende dem havde $1\frac{3}{8}$ pCt. mindre at betale hvert Aar. Faren ved en længere Amortisationstid er ikke stor, thi naar der er anvendt gode Materialier, saa vil den Draining, som f. Ex. har holdt sig i 22 Aar, paa en mærkelig Undtagelse nær ogsaa kunne holde sig i 50 Aar, naar de almindelige Reparationer foretages, og hertil maa endnu komme i Betragtning, at hvis der bidrages samme pCt. til Reserverfondet, vil dette da endogaa voxe i et stærkere Forhold end Aarenes Antal. I England er Amortisationstiden for Regjeringslaan 22 Aar, for private 50; i Frankrig har man bestemt sig til 25 Aar. Mellem disse Grændser bør man vistnok holde sig, men da det først gjelder at fremhjalpe de Arbejder, som betale sig bedst, det vil sige dem, som kunne taale en kort Amortisationstid, saa er det rimeligt at holde sig saa nær som muligt til det mindre Aaremaal. — Vi skulle see, hvorledes det i forskjellige Tilfælde vil stille sig, idet vi regne efter den Sum, hvormed Eiendommen ved Drainingen er bleven bebyrdet. Renten er da 4 pCt., til Reserverfond bidrages $\frac{1}{4}$ pCt., og til Lønninger regne vi $\frac{1}{4}$ pCt., saa at $4\frac{1}{2}$ pCt. er den aarlige Betaling foruden Amortisationen; regnes denne

til $1\frac{9}{8}$ bliver d. aarl. Betal. $5\frac{1}{2}\frac{9}{8}$ og Amortif. finder Sted i 40,6 A.

- $1\frac{1}{2}\frac{9}{8}$	—	—	6 $\frac{9}{8}$	—	—	—	32,8 -
- 2 $\frac{9}{8}$	—	—	$6\frac{1}{2}\frac{9}{8}$	—	—	—	27,7 -

6½ pCt. gjennem hele Arrækken kan der neppe være Tale om at overskride, idet det er det høieste, man er gaaet til i England, hvor Jorden dog almindeligt drives stærkere end her. Det er imidlertid en Kjendsgjerning, at Drainingen gjerne giver det største Overskud i de første Aar, og det var derfor ikke urimeligt at sætte Amortisationsbeløbet høiere i den Tid. Svares saaledes 6½ pCt. i de første 11 Aar og siden kun 6 pCt., saa vil Gjelden være afbetalt i 30 Aar. Ja, man kunde med Grund gaae langt videre og sige, at da almindeligviis Brakmarken draines, saa er det fornemmelig de 3 langstraaede Afgrøder, som gjerne derefter tages, der hovedsageligen have godt af den Gjødningskraft, som Drainingen kalder tillive, og derfor vil Landmanden i denne Tid kunne svare f. Ex. 10 pCt. af de derved forarsagede Omkostninger. Lad os engang see, hvad 10 pCt. er. Drainingen koster under vore Forhold omtrent 40 Rdlr. pr. Tønde Land; 10 pCt. er altsaa 4 Rdlr., det vil sige neppe engang den Sum, som han ellers var nødt til at bruge for at udgrøfte sin Brakmark, saa denne Fordring aldeles ikke synes urimelig. Svares derfor

i 3 Aar 10 8/100 og senere 4½ 8/100, saa stæer Amortisj. i 42,2 Aar.

—	—	—	5 8/100,	—	—	—	36,5	—
—	—	—	5½ 8/100,	—	—	—	30,3	—
—	—	—	6 8/100,	—	—	—	26,2	—

I sidste Tilfælde faaer man altsaa endog saa en kortere Arrække, end hvis der den hele Tid svaredes 6½ pCt., og jeg troer derfor, at noget Vignende som dette eller det næstsidste vilde være at foretrække. I Pragis maatte maaskee et Par Modificationer finde Sted; saaledes burde det sandsynligviis tages i Betragtning, at da Brakmarken ligger et Aar uden Afgrøde, kunde ikke godt forlanges 10 pCt. før i det 2det, 3die og 4de Aar efter Drainingen. Ved Engkultur var der ogsaa Grund til at gaae frem efter en anden Skala, men paa dette Standpunkt af Sagen er der ikke Opfordring til at gaae for meget ind i denne Detaille. Regne vi imidlertid Amortisationen til 27 Aar, saa vilde altsaa omtrent

$\frac{1}{2}$ af alle Obligationerne kunne udbetales til Ihændehabereren med det fulde paalydende Beløb, saa man vel deraf turde haabe, at de ikke gif meget under Pari.

I det Foregaaende have vi saa temmelig stillet Forholdene paa Spidsen; der er talt meget om Realisation og om Sikkerhed i stærkt forgjældede Eiendomme, men deraf følger det dog ingenlunde, at det kun er saadanne, for hvilke en sliq Institution kunde være beleilig. Hvor anden Sikkerhed er tilstede i tilstrækkelig Grad, følger det naturligviis af sig selv, at en saadan kan tages istedetfor den oven angivne; Penge ville vanskelig faaes billigere end ved ovennævnte Middel, men aldeles Intet bliver givet, saa Enhver, selv nok saa ærefjær, kan benytte sig deraf, naar det er ham ubeleiligt strax at udbetale den hele Sum for et Drainingsarbejde eller anden Forbedring. Vil han ikke have denne langsomme Afbetaling, saa staaer det ham selvfølgelig frit for at afbetale saameget, som han hvert Aar seer sig istand til, og det med Foreningens egne Papirer.

Tidligere blev det nævnt, at i England meget ofte Regjeringslaanene ere blevne tilbagebetalte i 8 Aar, og det Samme vilde vist heller ikke sjeldent finde Sted her.

Slutteligen skal jeg sammenholde de Fordele, en saadan Institution vilde bringe Landmanden med Hensyn til Forbedringer, han kunde ønske at udføre: 1. Billige Penge og hensigtsmæssig Tilbagebetaling. 2. Udførelsen uafhængig af hvad anden Gjæld, der hviler paa Eiendommen. 3. En billig, men fremfor alt solid Udførelse. 4. Landmanden vilde i Ingeniurfaget have en Autoritet at henvende sig til. Hvis hermed hidtil sølte Savn vilde blive afhjulpne, er jeg overbevist om, at der er dygtige Mænd nok, som ville understøtte Ideen og føre den videre, hvorfor jeg anbefaler den til disses omhyggelige Overveielse.